7/733

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

Sayı : B.15.0.APK.0.23.300-2004 10568
Konu : Yazılı Soru Önergesi

Ankara
03 TEMMUZ 2003

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: T.B.M.M. Başkanlığı'nın 16.06.2003 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/733-2137/8380 sayılı yazısı.

Konya Milletvekili Sayın Atilla KART'ın tarafıma tevcih ettiği, 7/733-2137 esas no'lu yazılı soru önergesi T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99'ncu Maddesi gereği DSİ Genel Müdürlüğü'nden alınan yazılı bilgiler doğrultusunda cevaplandırılarak ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Mehmet Hilmi GÜLER
Bakan

EKLER :
Ek 1- Önerge Cevabı (2 Sayfa)

DAĞITIM:
Gereği :
T.B.M.M. Bşk.

Bilgi :
Başbakanlık

7/733

KONYA MİLLETVEKİLİ SAYIN ATİLLA KART'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVABI
(7/733- 2137 esas no'lu)

SORU :

--Konya ili - Cihanbeyli ilçesi - Yeniceoba kasabası;

Ankara-Konya karayolunun 145. km. sine 15 kilometre mesafede olup, yaklaşık 200 km^2 civarında düzlüğe hakim bir ovada kuruludur. Bu yörede, bölgenin en yoğun ve kapsamlı çiftçiliği yapılmaktadır. Ekonomi; hububat ve endüstriyel bitki üretimi ile yurtdışı gelirlerine dayalı olup, bu hareketliliğin getirdiği ticarete bağlıdır. Kasabanın, İç Anadolu bölgesinde olması, kara iklimi şartlarının bölgede hüküm sürmesi sebebiyle yağış gerektiren mevsimlerde, yağış çoğu zaman yeterli olmamakta, sonuçta kurak iklim şartlarından dolayı mahsulde verim düşmektedir. Bilindiği üzere; tarımda verimlilik, büyük ölçüde sulamaya bağlıdır. Bu bölgede herhangi bir yerüstü su kaynağı olmadığı için, şu ana kadar yapılan tarımsal sulamalar çiftçinin kendi öz kaynakları ile tesis edilen derinkuyu pompajları ile yapılmakta ve yeraltından 12.000.000 ton / yıl su çekilmektedir. Yeraltısuyu rezervuarı, akifer özelliği gösteren pliosen konglomeralardan süzülen yağış suları ile beslenmektedir. Sulama sahaları, kalınlığı 30 metre civarında değişen alüvyon tabakaları üstündedir. Yağıştan beslenme alanı 80 km^2 olup, yüzeysel akıştan akiferin beslenme alanlarının, drenaj alanı yaklaşık olarak 200 km^2 olarak tahmin edilmektedir.

--Yeniceoba Ovasının kuzeyinde ve yüzeysel akış drenaj alanı dışında Samsam Gölü bulunmaktadır. Göl, bir tahliye kanalı vasıtasıyla Pazarözü mevkiinde Pazarözü Deresiyle birleşerek Samsam Tahliye Kanalı adı ile Tuz Gölüne boşaltılmaktadır. Doğal olarak, gölün tahliyesi yağışlı mevsimlerde ve ağırlıklı olarak sulama mevsimleri dışında gerçekleşmektedir. Sözü edilen kanalın, bir tahliye kanalı olması sebebiyle üzerine herhangi bir depolama yapısı inşa etmek mümkün değildir. Samsam Tahliye Kanalı ile tahliye edilen su miktarı, yaklaşık olarak 10.000.000 ton/yıl olup, su kalitesi C2 S2 olup, sulamaya elverişlidir. Ayrıca Yeniceoba havzasında DSİ Genel Müdürlüğü tarafından yapılan tahliye kanalları ile yaklaşık 2.000.000 ton/yıl su Samsam Tahliye Kanalına atılmaktadır. Böylece, toplam 12.000.000 ton/yıl su havza dışına atılmakta olup, bu miktar pompaj ile yeraltından çekilen sulama suyuna eşittir.

--Samsam Tahliye suyu, Yeniceoba havzasına derive edilerek yer altı suyu beslendiği takdirde, yaklaşık 1 yılda çekilen su miktarı kadar yeraltına depolama yapılabilecektir. Bu durumda hem yer altı suyu kalitesi düzelecek ve hem de yerüstünde herhangi bir yapı inşa etmeden, boşa akan tahliye sularının doğal yapı içinde ve yeraltında değerlendirilmesi mümkün olabilecektir. Sonuçta; yer altı suyu seviyesi ve su kalitesi yükselecek, pompaj maliyetleri düşecek ve ilave sulama tesisleri devreye girebilecek, ürün miktarı artacak, üretim maliyetleri düşecektir.

Bu açıklama ve bilgiler ışığında; bölge ziraatinin ve çiftçinin desteklenmesi amacıyla; boşa akmakta olan suların Yeniceoba havzasında ilave pompaj tesisleri yapılmak ve akiferin beslenmesi suretiyle, uygun teknik yöntemlerle ovaya çevrilerek yeraltına verilmesi yolunda çalışmalar yapılmakta mıdır? Bugüne kadar bu yolda çalışmalar yapılmamış ise, yukarıdaki açıklama ve gerekçeler karşısında, yurtdışında da benzeri uygulamaları yapılan bu çalışmaların hayata geçirilmesi düşünülmekte midir?

--Yeraltındaki bu geçirimli tabakanın kullanılması suretiyle, fazlaca bir yatırım finansmanı gerektirmeyen ve özellikle yerüstü depolama yapılarıyla kıyaslanamayacak kadar ucuz maliyetlerle gerçekleştirilecek olan, yöre ve ülke ekonomisine katkısı açık olan bu "besleme yapısının", Bakanlığınıza bağlı ilgili kuruluşlar tarafından etüd edilerek, yatırım programına alınması yolunda herhangi bir çalışma planlanmakta mıdır?

CEVAP :

Samsam Gölü, yöre halkının talebi üzerine 1970-1971 yılları arasında "Haymana Samsam Gölü Kurutulması İşi" adında hazırlanan bir proje kapsamında Pazarözü Deresinin akımlarını da alacak şekilde açılan 16,631 km uzunluğundaki tahliye kanalı ile Tuz Gölüne bağlanmıştır. Açılan tahliye kanalının akımları çevre halkı tarafından kısmen sulama amaçlı kullanılmaktadır. 1989 yılında yapılan ölçümlerde Samsam Gölü çıkışından itibaren Kulu-Kozanlı mevkiinde debi 10,3 hm^3/yıl, Pazarözü mevkiinde ise 6,0 hm^3/yıl olarak tespit edilmiştir.

Samsam suyunun yeraltısularını suni olarak beslemesi ile ilgili olarak yörede teknik bir inceleme yapılması gerekmektedir. Bu konu, program ve bütçe imkanları dahilinde 2004 yılı çalışma programına alınabilecektir.